

Taş ve Sopalardan Hashtag ve Postlara: Kolektif Şiddet Örneği Olarak Sosyal Medyada Linç Eyleminin Sosyal Psikolojik Arka Planı

Özet

Araştırmada, teknolojik gelişmeler sonrasında yeni bir anlam kazandığı savunulabilecek “linç” kavramı irdelenecektir. Araştırma kapsamında sosyal medyayı aktif olarak kullanan ve linç eylemine katılmış ya da bu eylemi onaylamış kişilere ulaşmak niteliksel çalışma için hedeflenmektedir. Araştırmamız, Altınbaş Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenmektedir. Projemiz, ekibimiz ve projede katılımcı olma hakkında daha fazla bilgi için tıklayınız.

Proje Hakkında

Linç, yaşam hakkından ifade özgürlüğüne dek farklı boyutlarıyla, insan haklarını doğrudan hedef alan bir olgudur. Günümüz sosyal medya çağında tekil eylemler yahut kampanyalar biçiminde kendini gösteren linç olgusu sosyal bilimsel ajandaya alınması önem arz eden bir sosyal problem konumundadır.

Bu araştırma projesinde insan hakları aktivizmi, medya, hukuk vd. ilgilendirebilecek çok-boyutlu bir olgu olarak dijital linç sorununa sosyal psikolojik bir perspektif sunmak hedeflenmektedir. Linç eylemi mevcut sosyal psikoloji bilgisi ile, fiziksel ve sözel şiddetin ve saldırganlığın ötesinde, sosyal etki sür-eci ve psikolojik grup formasyonu açısından ortak kader duygusu, algılanan tehdit, kalıp-yargılama, ahlaki dışlama, damgalama, değersizleştirme ve insanlıktan çıkarma gibi süreç ve sonuçlarla el-e alınabilecek bir kolektif şiddet ve kalabalık davranışı biçiminde kavramsallaştırılabilir gözükmektedir. Buna karşın sanal kamusal alanlar olarak sosyal medya platformlarında ve gündelik hayatta sağduyu bilgisinde kazandığı yeni anlam ve paha ile linçin arka planının aydınlatılması ve insanları linç eylemine sürükley-en dinamiklerin neler olduğunun incelenmesi literatürde eksikliği dolduracak bir katkı potansiyeli taşımaktadır.

Projenin Amacı

Birinci amaç, yeni bir anlam kazandığı savunulabilecek linç nosyonunu irdelemektir.

Bu amaçla sosyal medya linçine ilişkin bireylerin öznel anlam ve değer dünyasını açığa çıkarmaya dönük k-eşfedici bir niteliksel çalışma gerçekleştirilecektir. İkinci amaç ise,

“sosyal medya linçine katılmak ve/veya linçleri onaylamanın” potansiyel belirleyicileri/yordayıcılarını incel-emeye karşılık gelmektedir. Bireyleri sosyal medya linçine katılmaya yahut desteklemeye sevk eden tutum-un arka planında yatan motivasyon, duygulanım, atıf vd. sosyal psikolojik faktörlerin neler olduğu ilişkisel araştırma ile incelenecektir.

Temel hedef, çalışma bulgularına binaen dijital linçin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktır. Dijitalleşen günümüz dünyasında sosyal medya platformlarında karşılaşılan kolektif şiddet vakaları olarak linçlerle mü-cadele edebilmeye destek olmak, linçe yönelik farkındalığın artırılması hususunda (sözelimi kamu spotl-arı ve müdahale programı tasarlanma yahut planlamalarında) sosyal politika geliştiricilerine linçin sosyal p-sikolojik art alanını aydınlatıcı görgül bilgi sunmak hedeflenmektedir.

Dijital linçe yönelik tutum temelli bir ölçeğin geliştirilmesi ve literatüre kazandırılması bu açıdan önemli bir ajanda olarak mevcut araştırma projesinin kapsamındadır.

Proje Nasıl Yürütülecek?

Araştırma karma desen metodolojik yaklaşımı ile nitel ve nicel araştırma aşamalarını içermektedir: Nitel araştırma safhasında sosyal medya platformlarında yaygın biçimde kendini gösteren bu kolektif şiddet türünün sosyal medya kullanıcısı bireyler tarafından nasıl algılandığı ve değerlendirildiğini odağa alınacak iken, (nitel bulgular temelinde geliştirilmesi ve literatüre kazandırılması hedeflenen dijital linçe için tutum temelli ölçek ile) nicel safhada sosyal medya kullanıcıların dijital linçe katılımı/desteğinin arka planındaki faktörler incelenecektir.

Çalışmamız için katılımcı havuzumuzu belirlediğimiz ankete katılımınız için: <https://forms.gle/v9rKtbLvS1sZaLZy6>

Projenin Değeri

Öncelikle araştırma gerçek bir dünya sorununu incelemeyi hedeflemektedir. Sosyal medyanın özellikle kullanım oranları da göz önüne alındığında cevaplanması gereken birçok soruyu barındırdığı söylenebilir. Linç kavramı da onlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Mevcut araştırma ile sosyal medya platformlarında kendini gösteren linç eylemlerine ilişkin algı, değerlendirme ve temsillere odaklanarak, bu eylemlere katılımın arka planındaki sosyal psikolojik dinamiklerin neler olduğunu saptamak hedeflenmektedir. İkinci olarak araştırma karma desen metodolojik angajmanı ile özgün bir değer taşımaktadır.

Son olarak, elde edilecek bulgular sosyal politika düzeyinde geliştirilecek uygulamalara yön verebilecek ve /veya olası uygulamaları destekleyici bilgiler üretme potansiyeli taşımaktadır.

Dijital linç ile ilişkin geliştirilecek uygulamalı çalışmalarda kullanım değeri olacak bir ölçeği literatüre kazandırmak araştırma projesinin özgünlüğü olacaktır.

Proje Desteęi

Altınbaş Üniversitesi
Psikoloji Uygulama ve
Araştırma Merkezi

Proje Desteęi

Bu araştırma Altınbaş Üniversitesi Bilimsel
Araştırma Projeleri (BAP) tarafından
desteklenmektedir

Proje bütçesi
29.887 ₺ TL

Proje kodu
PB2021-IISBF-5

Proje Ekibi

Proje yürütücüsü

Dr. Öğretim Üyesi Burak Emre Gürsoy

Araştırmacı/Sosyal Psikolog

Araştırma Görevlisi. Sercan Karlıdağ

Yardımcı Araştırmacı/Lisans Bursiyeri

Farah Aleyna Doğan